

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. X. Vtrùm prima gratia cadere poßit sub meritum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

aliunde non esset eâ dignus per primum peccatum, per hoc tamen esset. Concilium autem non dicit iustificatum mereri primum gradum gloriæ, sed gloriam, quod sufficienter hoc modo explicatur.

IX.
De merito iusti circa media sufficientia, & perseverantiam.

Quarta Conclusio: iustus cum ope Dei supernaturali mereri de condigno potest auxilia sufficientia, seu media necessaria ad perseverandum, ipsam tamen perseverantiam de facto non meretur de condigno, de congruo tamen illam mereri iustus posset; imò Tannerus & alii id posse iustum putant facere de condigno.

X.
Qui mereri potest finem, potest mereri media.

Quatuor partes habet Conclusio: prima quod scilicet possit iustus auxilia sufficientia mereri, probatur; qui enim mereri potest finem, nempe beatitudinem, potest mereri media ad illam consequendam requisita, nec deserit unquam Deus, nisi deseratur. Secunda pars constat ex Concilio Tridentino ses. 6. cap. 13. & can. 16. ubi definit perseverantiam esse speciale donum Dei, & iustum sine speciali revelatione certum de illâ esse non posse: quare iubentur omnes cum timore ac tremore salutem operari. Tertia pars Conclusionis probatur: tum quia in oratione dominicâ oramus pro perseverantia: tum quia in rebus quæ ad amicitiam conservationem pertinent, congruum videtur ut amicus amico consentiat, & ab eo postulata concedat. Quarta demum pars ostenditur; etsi enim merito exigentiæ opera bona non petant perseverantiam, at verò si peculiariter à Deo proponeretur, non est cur eam iustus tanquam præmium accidentale mereri non posset, sicut secundum omnes mereri potest remissionem peccatorum venialium.

Congruum est, ut in rebus ad amicitiam spectantibus amicus amico consentiat.

XI.
Bona temporalia, nisi aliquo modo ad finem supernaturalis referantur, sub nullo merito cadunt infallibiliter.

Quinta Conclusio: Bona temporalia sine ullâ relatione ad vitam æternam, seu finem supernaturalem, non cadunt sub merito de condigno vel congruo infallibiliter. Ratio est, quia hæc indiscriminatum tam malis quam bonis contingunt, imò frequentius malis. Sæpe nihilominus à Deo dantur bonis iuxta illud Psalmi 33. *Divites eguerunt, & esurierunt, inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.* Unde verisimile est ea frequenter de congruo, licet fallibiliter, & non certâ lege à Deo conferri.

SECTIO DECIMA.

Utrum prima gratia cadere possit sub meritum.

I.
Proposuitur status præsentis controversiæ.

QUOD aliis terminis proponi solet, utrum principium meriti cadat sub meritum: quod etsi sæpe hæcenus fieri non posse supposuerimus, & occasione datâ variis locis obiter sit ostensum, isthic nihilominus rem hanc paulò susius declarabimus. Quæstio verò procedit tam de gratiâ habituali, seu iustificante, quam de gratiâ efficienter & ad actum primum meritorium concurrente.

II.
Peccator per opera bona auxilio gratiæ exercita gratiam habituale meretur de congruo.

Non autem quarimus circa gratiam habitualem, utrum opera quæ iustificationem præcedunt, eam mereantur de congruo, communis enim Theologorum sententia cum S. Thoma in 2. distinct. 27. q. unicâ, art. 4. & S. Bonaventura in 4. distinct. 15. par. 1. art. 1. q. 5. hoc affirmat, peccatorem scilicet bonis operibus ex auxilio supernaturali seu gratiâ factis, iustificationis gratiam de congruo mereri. Ita cum sanctis Doëtoribus citatis Ferrara 3. contra Gentes, cap. 149. sine: Suarez libro 12. de merito, cap. 37. Vasquez 1. 2. q. 218. cap. 2. Vega in Tridentinum lib. 8. cap. 8. & alii contra Medi-

nam 1. 2. q. 114. art. 5. & alios nonnullos ex recentioribus Thomistis. Ratio assertionis est, cum enim hæc opera sint bona & supernaturalia, sunt saltem de congruo meritoria gratiæ, cum ad meritum de congruo non requiratur æqualitas inter meritum & præmium: unde & intuitu horum operum cernimus Deum sæpe gratiam peccatoribus infundere. Quæstio est ergo de merito de condigno, seu utrum actus bonus supernaturalis ex gratiâ elicited mereri possit ipsam primam gratiam habitualem, per quam redditur meritorius de condigno.

Ratio cur hæc opera mereantur gratiam de congruo.

Conclusio: nullus vel primam gratiam habitualem de condigno, vel gratiam excitantem ad primum actum meritorium physicè concurrentem de congruo mereri potest. Ratio est, quia sequetur dari mutuam causalitatem, & idem primò producere seipsum, quorum neutrum fieri potest, vel divinitus, ut ostendi Disp. 19. & 21. Phycicorum, idque non in causis physicis magis verum est, quam in moralibus: sequela probatur, actus enim qui de condigno meretur primam gratiam habitualem, hanc condignitatem, partialiter saltem, accipit ab hac eadem gratiâ, ergo pro illo priori existit gratia, cum meritum condignum existere debeat ante præmium, ergo si hæc eadem gratia detur actui condigno pro præmio, producit moraliter seipsum, & insuper est antequam producat, cum non producat nisi intuitu hujus actus meritorii, siquæ effectus illius moralis. Deinde cum, ut dixi, sit effectus hujus actus ut meritorii de condigno, erit effectus moralis sui.

III.
Prima gratia nulla modo cadere potest sub meritum.

Sequitur gratiam esse antequam producat, & esse effectum sui.

Ad hoc duobus modis responderi potest: primò cum P. Suarez qui secundum distinctionem illam suam de intentione & executione ait meritum in intentione, seu à Deo intentum, posse esse causam sui in executione, seu movere Deum ad illud tanquam præmium sui à parte rei ponendum.

IV.
Prima Actus intentionis gratiæ sententia respicitur.

Hunc procedendi modum, quem tamen Patri Suarez perquam familiarem esse animadverto, nunquam probare potui: nullus enim quidquam meretur ex eo quòd Deus intendat illi dare meritum; sed ad hoc ut moveat ad præmium, concipi debet ut existens extra omnes suas causas, & ut completè futurum, meritum autem solùm intentum non est futurum completè; nisi enim addatur executio, & medium ad illius productionem necessarium, nunquam existet à parte rei, ergo ad illius futuritatem aliquid aliud requiritur præter meram intentionem.

V.
Impugnatur distinctio meriti quod intentionem & executionem.

Dices: eo ipso quòd Deus intendat actum, intendit medium aliquod ad eum producendum necessarium, non tamen determinatum, sed indeterminatum, nempe hoc vel illud, sicque ex vi meriti hoc modo prævisi movetur ad illud à parte rei ponendum, & dandum per modum præmii, & hoc pacto meritum in intentione est causa sui in executione. Sed contrâ, redit namque eadem difficultas, meritum siquidem tantum indeterminatè intentum, seu ex hoc vel illo medio, non est adhuc completè futurum, nisi enim accedat alia voluntas hoc medium in particulari determinans, actus nunquam à parte rei ponetur, & consequenter hoc modo prævisus non videtur ut completè futurus. Sicut si quis intendat ire Romam hac vel illâ viâ, equo vel curru, &c. nisi viam & medium determinet, nunquam sequetur iter Romanum. Quare actus solummodo intentus, & hoc modo prævisus non existit sufficienter ad obtinendum præmium, multò minùs ut ipsemet actus detur in præmium sibi.

VI.
Medium indeterminatum perinde est ac nullum.

Vi actus sui futurus, necessaria est alia voluntas præter intentionem indeterminatam.

sibi. Actus ergo intentus movet solum per modum finis, non meriti, ut ostendi supra, Disputatione 40.

SECTIO UNDECIMA.

Uterius ostenditur primam gratiam cadere non posse sub meritum.

I. Impugnatus secundus modus, de merito gratia per opera cum subsequitur.

Alius respondendi modus est, quem late impugnavi in materia de Incarnatione, dum quaeretur utrum Christus mereri potuerit unionem hypostaticam per opera eam subsequentia. Dicunt ergo aliqui, Deum dare alicui posse gratiam habitualement cum onere, ita nimirum ut pro ea postea solvat per opera bona supernaturalia ex hac ipsa gratia facta: ita P. Coninek Disp. 8. de actibus, num. 109. & alii nonnulli. Sed contra: etsi enim non negem posse Deum hoc modo gratiam alicui conferre, ut scilicet ea utatur, hoc nihilominus solum probat collationem illam gratiae esse onerosam, hominemque eam accipere cum obligatione bene postea operandi, haec tamen opera habent se per modum finis non meriti, ut jam ostendam.

II. Gratiam illam habitualement potest quis mereri de congruo, non de condigno.

Dico itaque eandem hic esse difficultatem quam proposui sect. praecedente, num. tertio: quare existimo posse hominem gratiam illam habitualement prius tempore datam mereri de congruo, non de condigno. Ratio primae partis est, quia gratia illa habitualis non est principium meriti de congruo, ad hoc namque sufficit quod actus sit bonus ac supernaturalis, aliasque istiusmodi meriti condiciones habeat, inter quas non est gratia habitualis, cum, ut sect. praecedente, num. 2. vidimus, communis Theologorum sententia cum S. Thoma affirmet, posse peccatorem operibus per auxilium supernaturale factis justificationis gratiam de congruo mereri? Quare intuitu huiusmodi operum ab habituali gratia independentium potest Deus hanc gratiam prius tempore, posterius naturam infundere, ut gratia antiquis Patribus datae contigit respectu meritorum Christi.

III. Gratia interdu prius tempore, posterius naturam infunditur.

Secus, ut num. illo 3. dixi, res se habet in merito de condigno: cum enim actus condignitatem suam, partialiter saltem accipiat ab hac ipsa gratia, jam homo pro aliquo priori, non temporis tantum sed etiam naturae habet gratiam habitualement, ergo non potest illa esse effectus moralis huius actus ut est meritorius de condigno, cum pars huius condignitatis sit haec ipsa gratia, ut num. tertio, sectionis praecedentis fufius declaratum est. Opera ergo illa bona gratiam subsequentia non se habent per modum meriti respectu illius gratiae, sed per modum finis; gratia vero haec habet se instar cuiusdam medii ad illa exercenda ordinati. Conf. meritum, uni dictum est sect. praecedente, ad hoc ut moveat videri debet existens, ergo causa illius debet similiter existere, idque pro aliquo priori, cum causa semper sit naturae prior effectu, ergo implicat contradictionem ut causa huius, gratia scilicet haec habitualis, detur per modum effectus ac praemii huic actui ut meritorio de condigno, cum ipsa hoc meritum constituat, & in aliquo priori ad praemium videatur existens.

IV. Meritum videri debet ut existens, ergo existere debet illius causa.

IV. Contradictionem involvit ut

Quod si quis confugiat ad voluntatem Dei indeterminatam, qua dicat volo dare hanc vel illam, sicque videndo actum ab aliqua gratia habituali

dignificatum movetur ad dandam hanc in particulari; hoc inquam si quis dicat, loquitur pugnancia, implicat enim ut actus dignificetur ab aliqua gratia indeterminata, sicut implicat ut res a parte rei existat per aliquam actionem indeterminatae, ut forma sit in aliquo subjecto, & sic de aliis, sed si homo habiturus sit gratiam est habiturus determinatam. Hanc solutionem fufius in simili rejeci sectione praecedente, num. sexto.

actus dignificetur ab aliqua gratia indeterminata.

Objicies: si ex revelatione divina sciret quisquam se cras a mortis periculo a Petro liberatum iri, poterit ei hodie ex gratitudine dare gladium in praemium meriti crastini, quo tamen gladio utendo Petrus cras eum ab hoc periculo liberet, ergo in hoc casu praemium est principium meriti. Respondetur, si is cui facta est haec revelatio, sibi persuadeat Petrum independentem ab hac gladii donatione rem illam per hunc ipsum gladium perfecturum, ita nimirum ut aliunde in eum incideret, & per eum sic habitum periculum averteret, dico inquam, posse eum gladium hunc Petro dare ut praemium meriti crastini. Hic ergo gladius, quando eo Petrus cras utitur, & avertit periculum, est verus Petri, non tamen illo utitur ut suo, sed ut aliunde habito, utpote in quem casu, aut alia ratione incidisset, plane ab hac donatione independente; haec enim donatio nullo modo in liberationem a periculo influit, sed est illa posterior, cum sit posterior revelatione, haec autem liberationem illam sequitur, & pro priori factam supponit.

V. Objic. potest quoniam hodie dare gladium in praemium, quo cras liberetur.

Petrus gladio illo, jam suo, periculum avertit, non tamen ut suo.

Dices: si huiusmodi revelatio nobis fieret, qui tenemus contrariam sententiam, & existimamus posse principium meriti cadere sub meritum, nos gladium illum Petro hodie daremus ut praemium meriti crastini, & intenderemus ut haec donatio in liberationem & meritum influeret: frustra ergo fatigant se advertarii, & suis speculationibus contendunt hoc fieri non posse. Ad hoc tamen dico, posse quidem aliquem ex falsa persuasione hoc velle, re tamen vera, in hoc casu gladius ille ut donatus, seu ut Petri, non influeret in liberationem illam a periculo: unde affectu id, non effectu faceret, qui gladium sic donaret. Et ratio videtur clara: nam ut obiter in fine numeri praecedentis dixi, donatio supponit revelationem, haec autem revelatio non erat conditionata, nempe liberabit te si dederis ei gladium; sed absoluta, ergo ante revelationem erat absolute futura liberatio, ergo similiter ante revelationem erant media omnia ad hanc liberationem requisita, cum ut dixi causa semper sit naturae prior effectu.

VI. Nec qui contrariam sententiam sequitur, potest verum gladium dare ut praemium.

Liberatio supponit omnes suos causas a parte rei possim.

Eodem fere modo respondendum ad vulgare exemplum quod afferri solet de rege militi dante equum & arma intuitu meritorum quae his instructus postea habebit: item de vendente alicui vineam cum obligatione ut ex eiusdem vineae fructibus ei pretium postea persolvat, & similibus, quae in tractatu de Incarnatione fufius profecutus sum, ubi haec de re necessario iterum redibit sermo. Ex dictis etiam constat primum auxilium, seu vocationem supernaturalem, sub nullo omnino merito peccatoris cadere posse.

VII. Idem fere est de Rege arma dante militi, & similibus.